

“Det er ikke, fordi folk i kultureliten ikke er empatiske. Selvfølgelig er de det. De kender bare ikke ret mange af de mennesker, der virkelig kommer i klemme”.

Forfatter Lars Olsen

Måling:

UDDANNELSESELITEN ELSKER LIGHED

Akademikere øger uligheden og undergraver arbejderklassen. Det seneste halve år er kritikken haglet ned over de højtuddannede. Men de er mindst lige så bekymrede for den stigende økonomiske ulighed i samfundet som alle andre, viser ny måling.

Allerede i titlen lægger han an til en ordentlig endefuld: “De lærdes tyranni – Hvordan den kreative klasse skaber ulighed og undergraver verdens bedste samfund”.

Socialdemokraternes Kaare Dybvad Bek satte for alvor gang i kritikken af Danmarks akademikere, da han i maj måned udkom med en debatbog, der gav den kreative klasse – akademikere, journalister, kunstnere og intellektuelle over en bred kam – tørt på. De “øger uligheden og forringer forholdene for de brede lag i samfundet”, skriver Kaare Dybvad Bek, der selv er cand.scient.

Men måske er kultur- og uddannelseseliten, som andre har kaldt dem, ikke så selvoptagede, som de kritiseres for. Højtuddannede bekymrer sig nemlig lige så meget om den stigende økonomiske ulighed som resten af befolkningen, viser en Gallupmåling foretaget for Magisterbladet. Uligigheden mellem rig og fattig er et problem i dagens Danmark, svarer 54 procent af de højtuddannede – mod 51 procent i befolkningen som helhed. Og præcis som alle andre siger 68 procent af akademikere, at politikerne bør arbejde for at mindske den økonomiske ulighed i samfundet.

“Det er slet ikke overraskende. Det kendetegner denne her klasse at være kritisk over for økonomisk ulighed”, siger lektor Gitte Sommer Harrits, der

ved Aarhus Universitet forsker i klassesamfundet.

“Historisk set har der været en alliance mellem akademikere, arbejdere og dele af middelklassen på det her område. De er alle sammen sat uden for døren i forhold til den økonomiske elite, som sidder på den hårde magt, så de er i samme båd på det her område”, siger hun.

Akademikere støtter desuden ofte stærkt op om en velfærdsstat, der tilbyder lige muligheder for alle, siger Jens Peter Frølund Thomsen, der forsker i blandt andet magtforhold og politiske skillelinjer.

“Langt hovedparten af de højtuddannede støtter velfærdsstaten i stor stil, og derfor støtter de også det at betale meget i skat – også selv om de ofte vil være blandt dem, der betaler mest. På den måde udviser de per definition en høj grad af solidaritet med andre borgere”, siger han.

“Når man taler om kultur- og uddannelseseliten, er de altså ikke mere elite, end at de også bekymrer sig for, hvordan de svageste har det. Og de støtter velfærdsinstitutioner, som de faktisk godt kunne undvære selv”.

Kultureliten sidder på værdierne

Den hurtige konklusion ligger altså ligefor: Akademikere er fantastiske altruister!

Helt så simpelt er det nu alligevel ikke, mener Gitte Sommer Harrits. For selv om højtuddannede er helt med på at sikre økonomisk omfordeling i samfundet, så holder de igen med den kulturelle afslagsen.

“De er ikke interesserede i de økonomiske ressourcer, fordi det ikke er der, deres magt primært ligger. De har i stedet sat sig på viden og kultur. Det er derfor en anden type kamp og ressourcer, der er på spil for dem”, siger hun.

Gitte Sommer Harrits bruger begrebet den kulturelle klasse, der ligesom Kaare Dybvad Beks kreative klasse dækker bredt over akademikere, me-

>>

SVAR FRA PERSONER MED LANG VIDE-REGÅENDE UDDANNELSE:

- 67 procent vurderer, at den økonomiske ulighed er steget.
- 55 procent mener, at uligheden mellem rig og fattig er et problem i dagens Danmark.
- 42 procent vurderer, at der er økonomisk ulighed mellem unge og ældre i dagens Danmark.
- 68 procent mener, at politikerne bør arbejde for at mindske den økonomiske ulighed i samfundet.

Kilde: TNS Gallup for Magisterbladet

» diefolk og kunstnere. Og det gør hun, fordi denne klasse ligger inde med særlig kulturel magt. Det plejer hun at illustrere med en anekdote fra sit eget liv. Dengang hendes barn gik i vuggestue, ville institutionen indføre varm mad til børnene. Men så opstod en "helt håbløs" debat, for der stod frikadeller på menuen, og de var ikke økologiske.

"Det kunne de veluddannede i hvert fald ikke gå med til. Det var udelukket! Det er et godt eksempel på, at man ikke er villig til at dele værdier med andre grupper i samfundet, selv om man udmærket ved, at et godt måltid mad ville være med til at bryde den sociale arv. Man vil ikke gå på kompromis med sin økologiske mad, og i det ligger en moralsk vurdering af de andres valg", siger Gitte Sommer Harrits.

Det viser sig også ved, at den kulturelle klasse opstiller nogle særlige idealer for, hvad der er tilladt i den demokratiske diskussion, tilføjer hun.

"Man må ikke hidse sig op, man skal bruge rationelle argumenter, man skal se på langtidsperspektiverne ... Det er en måde at skabe et miljø på, som arbejderklassen og store dele af middelklassen har svært ved at begå sig i, og på den måde ekskluderer man dem fra at deltage", siger Gitte Sommer Harrits.

Klassekampen er i gang

Lars Olsen, der er forfatter til blandt andet "Eliternes triumf" og "Klassekamp fra oven", kender alt til frustrationen over ikke at blive hørt af eliten. Han har lyttet til danskere uden for eliten i mindst 10 år, når han har holdt foredrag i provinsens medborgerhuse, biblioteker og lokale fagforeninger.

"Der er så mange mennesker i Danmark, som ikke føler sig hørt i debatten i dag. Når du er ude hos håndværkerne eller sosu'erne, så er pensionsalderen et kæmpemæssigt emne. Det fylder alt. Men du møder det næsten ikke i medierne, uanset om de er progressive eller liberalistiske. Der er ikke nogen interesse for at dække det emne", siger Lars Olsen.

Han er selv blandt kritikerne af kultur- og uddannelseseliten, som han

definerer som akademiske ledere og beslutningstagere i kulturlivet, mediebranchen, uddannelsessektoren og sundhedsvæsenet.

"Danmark er midt i en klassekamp", siger Lars Olsen uden tøven. Problemet er, at kultur- og uddannelseseliten simpelthen ikke forstår den brede befolknings bekymringer.

"Det er ikke, fordi folk i kultureliten ikke er empatiske. Selvfølgelig er de det. De kender bare ikke ret mange af de mennesker, der virkelig kommer i klemme, når de ufaglærte job forsvinder, og vi skal arbejde, til vi er 70. Og derfor kender de heller ikke for alvor til deres problemer", siger Lars Olsen.

Det er derfor, kultur- og uddannelseseliten er mere positivt stemt over for indvandring, globalisering og automatisering af arbejdet, mener han. Det er store, globale tendenser, der hand-

ler om verdens gang, og som er harmløse for de højtuddannede. Det er ikke deres job, der forsvinder.

Klassekampen opstår, fordi kultur- og uddannelseseliten er med til at lede staten, uddannelsessystemet og mediebranchen, mener Lars Olsen,

fordi de dermed sidder på den offentlige samtale. De har magten til at definere, hvad man må og kan tale om, og det betyder, at meningsdannelsen kommer ud af trit med en stor del af befolkningen.

"Debatten bliver hurtigere fyldt med store værdier og identitet og abstrakte principper på et overordnet plan, mens man glemmer de ellers vigtige spørgsmål, der har stor konkret betydning for den brede befolknings levevilkår", siger Lars Olsen.

Hvad skal vi bruge kritikken til?

De højtuddannede er ikke sådan lige at lave om på. De har nemlig fået deres værdier ind med skolemælken, siger forsker Jens Peter Frølund Thomsen.

"Det handler om socialisering. Højtuddannede er så at sige opdraget til at acceptere nogle bestemte værdier, som

også ligger i den politiske kultur og systemet", siger han.

"Fra du starter i folkeskolen som 6-årig, til du er færdig med universitetet som 25-26-årig, bliver du præget af underviserne og uddannelseskulturen. Det er rigtig mange år – langt flere end for eksempelvis håndværkere, der kan være færdige som 20-årige. Og det er en tid i dit liv, hvor dine værdier og din person i høj grad bliver formet".

Kritikken skal nu heller ikke tages personligt, siger Lars Olsen. Formålet er at undersøge magtforholdene i samfundet for dermed at forbedre det. Derfor er hans håb, at kritikken vil føre til en større grad af selvindsigt.

"Det er utroligt vigtigt, at det enkelte medlem af Magisterforeningen ikke opfatter kritikken af eliten som en kritik af dem selv. Jeg taler om de mest indflydelsesrige i samfundet. Dem,

der sidder på ledende stillinger – ikke den nyansatte gymnasielærer eller arbejdsløse akademiker", siger Lars Olsen.

"Til gengæld ville det klæde de højtuddannede at reflektere mere over deres egen position og egne blinde vinkler. Tag

kritikken som et wake-up call. Og erkend, at der er brug for et bredere syn på samfundet".

Og som så meget andet i livet skal kritikken ikke gøres større, end den er, siger Jens Peter Frølund Thomsen.

"Mange tolker de højtuddannedes holdninger til for eksempel indvandring og globalisering, som at de er sig selv nærmest. At de støtter den, fordi de ikke selv bliver ramt, når de ufaglærte job forsvinder. Der glemmer man bare, efter min mening, at de også støtter velfærdsstaten", siger Jens Peter Frølund Thomsen.

"De lægger deres skat og støtter op om de svageste – så hvad er egentlig problemet?"

Højtuddannede lægger vægt på lighed <<

“Langt hovedparten af de højtuddannede støtter velfærdsstaten i stor stil”.

Lektor Jens Peter Frølund Thomsen